

PAO/PPE
Irja Vesanen-Nikitin

5.3.2020

Liikenne- ja viestintäministeriön asetus maantielautoista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen muuttamisesta**PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ**

Liikenne- ja viestintäministeriön asetusta maantielautoista (20/2006) ehdotetaan muutettavaksi vastamaan uuden vesiliikennelain (782/2019; jäljempänä *uusi vesiliikennelaki*) sisältöä. Lisäksi ehdotetaan, että asetuksen toimivaltaisia viranomaisia koskeva sääntely tarkistetaan virastouudistuksen ja uuden vesiliikennelain mukaiseksi.

PERUSTELUT**1. Nykytilan arviointi**

Maantielautoista säädetään liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetussa laissa (503/2005) ja Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa maantielautoista.

Lautta väylineen kuuluu liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 6 §:n mukaan maantiehen ja se voi olla joko ohjauksköyden tai sitä korvaavan Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän muun laitteen ohjaama lautta (lossi) taikka vapaasti ohjailtava lautta (lautta-alus).

Samoin lain 11 §:n mukaan Väylävirasto vastaa maantieverkon omistajan tehtävistä ja muista tienpidon tehtävistä ja se myös ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia tienpidon tehtävien hoitamisessa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat alueensa tienpidon tehtävien hoitamisesta Väyläviraston ohjauksen mukaisesti. Näin ollen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset vastaavat myös lauttaväylien merkitsemisestä.

Vaikka maantielautta kuuluu maantiehen, on siihen sovellettava joitakin vesikulkuneuvoja koskevia säännöksiä.

Uusi vesiliikennelaki tulee voimaan 1. päivänä kesäkuuta 2020. Kyseisen lain 2 lukuun on koottu kaikki vesiliikenteen säännöt ja vesiliikenteen ohjaamisen periaatteet ja lain voimaan tullessa kumotaan muun muassa nykyisessä asetuksessa mainitut ns. sisävesisäännöt eli yhteentörmäämisen ehkäisemisestä sisäisillä kulkuvesillä annettu asetus (Sisävesisäännöt 1978) (252/1978). Uusi vesiliikennelaki sisältää myös kaikki vesiväylien merkitsemistä ja vesiliikenteen ohjaamista koskevat säännökset ja uuden vesiliikennelain voimaan tullessa kumotaan myös asetus vesikulkuväylien merkitsemisestä (846/1979). Lisäksi nykyiset määräykset vesiliikennemerkeistä ja valo-opasteista (Liikenneviraston määräys vesiliikennemerkeistä ja valo-opasteista (12.4.2017, LVI/2393/00.03.03/2017)) kumoutuvat 1.6.2020.

Eräiden maantielautoista annetussa asetuksessa mainittujen vesiliikennettä koskevien viranomaistehtävien on virastouudistuksessa ja uudessa vesiliikennelaissa todettu kuuluvan Liikenne- ja viestintävirastolle eikä asetuksessa mainitulle Väylävirastolle.

2. Nykyiset säännökset

Id Versionumero

Maantielautoista annetun liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen 2 §:n (Maantielautan käytön yleinen turvallisuus) mukaan maantielautan ohjaukseen, kulkuun, valoihin, merkkikuvioihin sekä ääni- ja valomerkkeihin sovelletaan muun muassa sitä, mitä sisävesisäännöissä (yhteentörmäämisen ehkäisemisestä sisäisillä kulkuvesillä annettu asetus (Sisävesisäännöt 1978) (252/1978; jäljempänä *sisävesisäännöt*) säädetään.

Asetuksen 8 §:n (Lauttaväylästä ja lossista varoittavat vesiliikennemerkit ja valot) 2 momentin mukaan lossi, joka kulkee yleisen kulkuväylän poikki, voi liikkua näyttää sisävesisäännöissä säädettyjen valojen ja merkkikuvioiden lisäksi keltaisia vilkkuvia valoja.

Asetuksen 5 §:n (Lossin radioaseman käyttäjän pätevyys ja kuljettajalta vaadittava lääkärintodistus) 2 momentin mukaan lossin kuljettajan on osoitettava lääkärintodistuksella, että hän kykenee erottamaan muun muassa sisävesisääntöjen mukaiset alusten yhteentörmäämisen ehkäisemiseksi säädettyt merkkivalot ja -kuviot sekä äänimerkit.

Asetuksen 7 §:n (Ohjaukkoysi ja lauttaväylää risteävä liikenne) 2 momentin mukaan viranomaisen, joka määrittää kulkuväylän kulkusyvyuden perusteella harausyvyuden, on Väylävirasto. Asetuksen 16 §:n (Eriyisen talvitien ja yleisen kulkuväylän risteäminen) mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on sovittava tietyissä tapauksissa Väyläviraston kanssa yleisen kulkuväylän kaventamisesta. Asetuksen 8 §:n 3 momentin mukaan toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kustannuksellaan ja Väylävirastolta luvan saatuaan asettaa 1 momentissa mainittujen merkkien lisäksi lauttalaiturien läheisyyteen Liikenne- ja viestintäviraston määräysten mukaiset vesiliikenteen valo-opasteet.

3. Esityksen valmistelu

Esitystä on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston kanssa. Asetusluonnos perustelumistioineen oli lausuntokierroksella xx-xx.2020. Lausuntoja pyydettiin Suomen Lauttaliikenne Oy:ltä, Suomen Merimies-Unioni SMU ry:ltä, Suomen Laivanpäällystöliitto ry:ltä, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta, Liikenne- ja viestintävirastolta ja Väylävirastolta, minkä lisäksi esitys oli vapaasti kommentoitavana Lausuntopalvelu.fi -portaalissa. Lausuntoja xxxx. Asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

4. Esityksen vaikutukset

Muutos varmistaa uuden, tarkennetun sääntelyn noudattamisen ja uudet viranomaismenettelyt, mikä on omiaan lisäämään vesillä liikkumisen turvallisuutta.

5. Asetuksen sisältö

2 § *Maantielautan käytön yleinen turvallisuus*. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että maantielautojen ohjaukseen, kulkuun, valoihin, merkkikuvioihin sekä ääni- ja valomerkkeihin sovellettaisiin sisävesisääntöjen sijaan sitä, mitä uudessa vesiliikennelaissa säädetään. Uuden vesiliikennelain 2 luku sisältää sisävesisäännöt soveltuvin osin.

5 § *Lossin radioaseman käyttäjän pätevyys ja kuljettajalta vaadittava lääkärintodistus*. Pykälän 2 momentissa säädettyjä lossin kuljettajan lääkärintodistukseen liittyviä vaatimuksia siitä, mitä kuljettajan on kyettävä erottamaan, ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uutta vesiliikennelakia siten, että sisävesisääntöjen mukaisten merkkivalojen ja -kuvioiden sekä äänimerkkien sijasta lossin kuljettajan olisi kyettävä erottamaan uuden vesiliikennelain vastaavat merkkivalot, -kuviot ja äänimerkit. Merkkivaloista,

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

merkkikuvioista ja äänimerkeistä säädetään uuden vesiliikennelain 2 luvussa. Lisäksi momenttiin lisätäisiin selkeyden vuoksi maininta siitä, että lossin kuljettajan on osoitettava terveystietojensa täyttymisen lauttaliikenteen palvelujen tuottajalle.

7 § *Ohjauksen ja lauttaväylää risteävä liikenne.* Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että niissä mainittu termi laivaväylä korvattaisiin termillä yleinen kulkuväylä lukuun ottamatta 2 momentin viimeistä lausetta, jossa termi laivaväylä korvattaisiin termillä lauttaväylä [Tämä lauseen loppuosa on tarpeen, koska asetuksessa 1156/2018 on tehty virhe ja 2 mom. viimeisellä rivillä lukee "laivaväylä" eikä "lauttaväylä", joka luki alkuperäisessä asetuksessa. Nyt 2 mom. viimeisen rivin "laivaväylää" ei muuteta "yleiseksi kulkuväyläksi" vaan takaisin "lauttaväyläksi", minkä takia lauseen loppuosa tarvitaan ja lisäksi näihin perusteluihin alle myös toisen samaa asiaa koskevan lauseen]. Laivaväylää ei ole määritelty. Yleisen kulkuväylän määritelmä sisältyy uuden vesiliikennelain 3 §:n 8 kohtaan. Sen mukaan yleisellä kulkuväylällä tarkoitetaan sellaista kulkuväylää, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä vesiliikennettä varten ja joka on vesilain (587/2011) mukaan määrätty julkiseksi kulkuväyläksi tai yleiseksi paikallisväyläksi. Pykälän 2 momentin viimeisessä lauseessa kyse on lauttaväylästä eikä yleisestä kulkuväylästä. Lisäksi 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä mainitut Väylävirastolle kuuluvat viranomaistehtävät kuuluisivat Liikenne- ja viestintävirastolle. Tehtävänjako vastaisi virastouudistuksen ja uuden vesiliikennelain mukaista tehtävänjakoa. Virastouudistuksesta säädetään laissa Väylävirastosta (862/2009), laissa Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi (574/2018) ja laissa Liikenne- ja viestintävirastosta (935/2018). Yleisten kulkuväylien harausvyvyys vahvistetaan Liikenne- ja viestintäviraston uuden vesiliikennelain 49 §:n nojalla tekemällä väyläpäätöksellä.

8 § *Lauttaväylästä ja lossista varoittavat vesiliikennemerkit ja valot.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi uuden vesiliikennelain mukaiseksi siten, että siinä viitattaisiin momentissa mainitun vesikulkuväylien merkitsemisestä annetun asetuksen (846/1979) mukaisen vesiliikennemerkkien asettamisen sijaan uuden vesiliikennelain mukaiseen lauttaväylän risteämistä koskevien vesiliikennemerkkien asettamiseen. Lauttaväylän risteämistä koskevista vesiliikennemerkeistä säädetään uuden vesiliikennelain 92 §:ssä. Uuden vesiliikennelain 54 §:n 3 momentin mukaan vesiliikennemerkin sijoittamisesta on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle. Lisäksi momenttia tarkistettaisiin niin, että siitä ilmenisi selkeämmin se, että lauttaväylillä maantien osana toimivalta olisi yhä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan uuden vesiliikennelain sisältöä. Sisävesisäännöt kumotaan uudella vesiliikennelailla ja valoista ja merkkikuvioista säädetään jatkossa uudessa vesiliikennelaissa. Kyseisen lain 10 § sisältää yleisen periaatteen siitä, missä meriteiden sääntöjä on noudatettava sellaisenaan, ja periaatteen, jonka mukaan meriteiden sääntöjä on noudatettava sisäisillä kulkuvesillä uuden vesiliikennelain 2 luvussa tarkoitettuihin poikkeuksiin ja lisäyksiin. Lainkohta sisältää myös määritelmän sisäisistä kulkuvesistä. Lain 23 § sisältää vesikulkuneuvon valoista, merkkikuvioista sekä ääni- ja valomerkkejä koskevan sääntelyn. Lossin valoista ja merkkikuvioista säädetään lain 26 §:ssä.

Pykälän 3 momenttia muutettaisiin niin, että siitä poistettaisiin maininta Väyläviraston myöntämästä luvasta, koska valo-opastetta ei enää määritellä uudessa vesiliikennelaissa merenkulun turvalaitteeksi, jonka asettaminen edellyttäisi viranomaisen lupaa. Uuden vesiliikennelain 54 §:n 3 momentin mukaan valo-opasteen sijoittamisesta on kuitenkin ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle. Lisäksi momentissa muutettaisiin viittaus Liikenne- ja viestintäviraston määräyksiin viittaukseksi uuteen vesiliikennelaikiin ja sen nojalla annettuihin määräyksiin, koska vesiliikenteen valo-opasteista säädetään uuden vesiliikennelain 4 luvussa ja lain liitteessä 1 ja Liikenne- ja viestintävirasto voi uuden vesiliikennelain 56 §:n 4 momentin nojalla antaa tarkempia määräyksiä valo-opasteiden sijoituksesta, väreistä, rakenteesta ja mitoituksista.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

16 § *Erityisen talvitien ja yleisen kulkuväylän risteäminen.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä mainitut Väylävirastolle kuuluvat yleisen kulkuväylän kaventamisesta sopimista koskevat viranomaistehtävät kuuluisivat Liikenne- ja viestintävirastolle, koska yleisen kulkuväylän tilapäinen kaventaminen edellyttää Liikenne- ja viestintäviraston uuden vesiliikennelain 49 §:n nojalla tekemää väyläpää- töstä. Tehtäväjako vastaisi edellä 7 §:ssä tarkoitetun virastouudistuksen ja uuden vesiliikennelain mukaista tehtäväjako.

6. Lainkohdat

Laki liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) 6 § 4 mom.

7. Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2020.

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--